

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2017

Eliška Honsová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Eliška Honsová

**Role amerických médií na španělsko-
americký konflikt v roce 1898**

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Eliška Honsová**

Vedoucí práce: **PhDr. Mgr. Et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2017

Bibliografický záznam

HONSOVÁ, Eliška. *Role amerických médií na španělsko-americký konflikt v roce 1898*. Praha, 2017. 49 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra severoamerických studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Mgr. Et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá vlivem amerických médií na rozhodnutí k intervenci na Kubě v roce 1898. Cílem je zjistit, jaké byly důvody k americkému zásahu na Kubě a jakou roli v tomto rozhodování hrála americká média, zejména bulvární deníky. Práce analyzuje a zdůvodňuje, jaké faktory měly dopad na rozhodnutí prezidenta Williama McKinleyho. V první části je popsána změna amerických médií na konci devatenáctého století a vysvětlen pojem *žlutý tisk*, který se pojí s bulvárními deníky. Druhá část se týká událostí a politického rozhodování před americkou intervencí a je zakončena stručným popisem konfliktu. V poslední části se rozebírá role bulvárních deníků v souvislosti s konfliktem. Jsou zde uvedeny argumenty, které se konkrétně zaměřují na dopad reportáží na americkou veřejnost a pronikání do politiky. Autorka zjišťuje, že vliv amerických bulvárních deníků v té době se přeceňuje a nebyl hlavním důvodem k americkému zásahu na ostrově.

Abstract

This bachelor thesis deals with the influence of American media on the decision to intervene in Cuba in 1898. The aim is to find out the reasons for the American intervention in Cuba and the role of American media, especially tabloids, in this decision making. The paper analyzes and justifies the factors that influenced the decision of President William McKinley. The first part describes the change of American media at the end of nineteenth century and explains the concept of yellow journalism that links to tabloids. The second part deals with events and political

decisions before American intervention and ends with a brief description of the conflict. The last part discusses the role of tabloids in the context of the conflict. There are some arguments that focus specifically on the impact of reports on the American public and the penetration into politics. It has been found that the influence of American tabloids at that time is overestimated and was not the main reason for the US intervention on the island.

Klíčová slova

Spojené státy americké, Kuba, žlutý tisk, William McKinley, W. Hearst, J. Pulitzer, novinářina, bulvární tisk, kubánská nezávislost

Keywords

The United States of America, Cuba, yellow journalism, William McKinley, W. Hearst, J. Pulitzer, journalism, tabloids, independence of Cuba

Rozsah práce: 61 226 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Eliška Honsová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Mgr. Et Mgr. Kryštofu Kozákovi, Ph.D. za cenné rady a věcné připomínky k vypracování práce.

Institut mezinárodních studií
Teze bakalářské práce

Jméno:

Eliška Honsová

E-mail:

elis.honsova@seznam.cz

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

Zimní semestr 2016/ 2017

Semestr a školní rok ukončení práce:

Letní semestr 2016/ 2017

Vedoucí bakalářského semináře:

Mgr. Karel Svoboda, Ph.D.

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Název práce:

Role amerických médií na španělsko-americký konflikt v roce 1898

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Práce se zabývá vlivem amerických médií na rozhodnutí k intervenci na Kubě v roce 1898. Jde o válečný konflikt, který je v učebnicích historie popisován jako vyvolaný americkými novináři, kteří psali pro-válečné reportáže do bulvárních deníků tzv. *žlutého tisku*, které v té době měly velmi vysoký obrat. Změna amerických médií a jejich role je popsána pomocí konfliktu na Kubě, který vyžadoval značné politické rozhodování amerického prezidenta Williama McKinleyho a jeho administrativy. Jsou zkoumány důvody americké intervence, a jaké byly konkrétní dopady *žlutého tisku*.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Téma bakalářské práce se od zadání projektu nezměnilo. Každopádně na rozdíl od její definice v projektu se konkrétněji formulovala teze, která byla potvrzena, i když se nejprve zdálo, že bude vyvrácena. Tato změna nastala díky novým zdrojům, které obsahují lepší argumenty. Také byla provedena mírná změna, co se týče rozvržení kapitol a obsahu. Došlo k rozšíření poslední části, kde jsou uvedeny argumenty, které se týkají dopadu médií na politiku, zatímco část věnující se samotnému konfliktu byla zkrácena.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

Bakalářská práce je rozdělena na tři části. V první části je popsána změna amerických médií na konci devatenáctého století a vysvětlen pojem žlutý tisk, který se pojí s bulvárními deníky. Druhá část se týká událostí a politického rozhodování před americkou intervencí a je zakončena stručným popisem konfliktu. V poslední části se rozebírá role bulvárních deníků v souvislosti s konfliktem. Jsou zde uvedeny argumenty, které se konkrétně zaměřují na dopad reportáží na americkou veřejnost a pronikání do politiky.

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

1. Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003)
2. Kumar Chandrappa, *The Influence of the Media in Politics*, *International Journal of Science and Research*, Volume 13, Issue 12, December 2014, Dostupné online:
<https://www.ijsr.net/archive/v3i12/MDkxMjE0MDU=.pdf> (staženo 20. 11. 2016).
3. Maxwell McCombs, *Agenda Setting: Nastolování agendy, masová média a veřejné mínění*, *Central European Review of Economic Issues*, Volume 13, 2010, Dostupné online:

<https://www.ekf.vsb.cz/export/sites/ekf/cerei/cs/cisla/vol13num4/dokumenty/VOL13NUM04REW03.pdf>

(staženo 20. 11. 2016).

4. George Brown Tindall, David E. Shi, Dějiny Spojených států amerických, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008).
5. Thomas Evan, *The War Lovers: Roosevelt, Lodge, Hearst, and the Rush to Empire, 1898* (Little, Brown and Company, 2010).
6. Louis Fisher, *The Destruction of Maine (1898)*, The Law Library of Congress (August, 2009). Dostupné online <https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf> (staženo 20. 11. 2016).
7. Nick Kapur, William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation, *Presidential Studies Quarterly*, Vol 41, Issue 1, March 2011, Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/851373552/394669687F794551PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
8. Monika Krause, Reporting and the transformations of the journalistic field: US news media, 1890-2000, *Media, Culture & Society*, Vol. 33, Issue 1, Jan 2011, Dostupné online: <http://search.proquest.com/docview/854930663?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
9. John L. Offner, McKinley and the Spanish-American War, *Presidential Studies Quarterly*; Mar 2004. Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215687169/DFA3BD00D85A406DPQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
10. Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013).
11. Stephen Ponder, The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
12. United States: Dewey's great day, *The Economist* (London, Oct 9, 1999) 33. Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/224060235/C49CA742CDD749EEPQ/3?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
13. William McKinley, War Message, U.S., Department of State, *Papers Relating to Foreign Affairs* (Washington), 1898, pp. 750-760. Dostupné online:

<https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/mkinly2.htm>

a

<http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=103901> (staženo 20. 11. 2016).

14. In the Cause of Humanity : speech of the Hon. George Gray in the Senate of the United States, April 14, 1898, Dostupné online: <https://archive.org/stream/speechinsenateap00gray#page/n1/mode/2up> (staženo 20. 11. 2016).
15. The condition of Cuba. It is not peace, it is not war : speech of the Hon. Redfield Proctor in the Senate of the United States, Thursday, March 17, 1898., Special Collections, W4e P942co, Special Collections, University of Vermont Library, www.cdi.uvm.edu/collections/item/speeches084 (staženo 20. 11. 2016)
16. Chronicling America, <http://usnewsmap.com/> (The Sun, The San Francisco Chronicle)
17. Chronicling America, <https://www.loc.gov/> (The New York Journal, The New York World)

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

ÚVOD	2
1 PROMĚNA AMERICKÝCH MÉDIÍ NA KONCI 19. STOLETÍ	5
1.1 MÉDIA A ADMINISTRATIVA PREZIDENTA MCKINLEYHO	6
1.2 ŽLUTÝ TISK.....	7
2 KONFLIKT NA KUBĚ	11
2.1 POTOPENÍ AMERICKÉ LODI MAINE	12
2.2 VYHLÁŠENÍ VÁLKY	16
2.3 VÁLEČNÁ STŘETNUTÍ.....	18
3 ROLE AMERICKÝCH MÉDIÍ	22
3. 1 OBSAH ŽLUTÉHO TISKU, JEHO VLIV A REAKCE AMERICKÉ VEŘEJNOSTI.....	22
3. 2 POLITICKÉ ROZHODOVÁNÍ A ROLE AMERICKÝCH MÉDIÍ.....	25
ZÁVĚR	28
SUMMARY	30
POUŽITÁ LITERATURA	32
PRIMÁRNÍ ZDROJE	32
SEKUNDÁRNÍ ZDROJE	32
SEZNAM PŘÍLOH	34
PŘÍLOHY	35

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala roli amerických médií na španělsko-americký konflikt v roce 1898. Ve Spojených státech amerických docházelo na konci devatenáctého století ke změnám v žurnalistice, objevily se nové deníky, které přišly s novými metodami zpravodajství. Zároveň se v té době vyostřoval konflikt na Kubě mezi Španěly a Kubánci, kteří požadovali nezávislost. Ve Spojených státech se poprvé objevuje propaganda právě v souvislosti s odrazem tohoto konfliktu v amerických médiích. Administrativa prezidenta McKinleyho se nakonec rozhodne zasáhnout a podpořit Kubánce v jejich boji za nezávislost. Zaujalo mě, že historikové jako například George Tindall, Evan Thomas nebo Josef Opatrný mluví o této válce jako o „válce vyvolané novináři“ a proto jsem se rozhodla důvody americké vlády k intervenci více prozkoumat.

Žlutý tisk je název pro několik amerických novin (zejména The New York World a The New York Journal), které se vyznačovaly výraznými titulky, zvýšeným obsahem ilustrací a hlavně články popisující senzační události, ve kterých chyběla podložená fakta. Hlavními představiteli jsou vlastníci těchto tiskovin William Randolph Hearst a Joseph Pulitzer. Jde přímo o *žlutý tisk*, který je již zmíněnými historiky viněn za rozhodnutí Spojených států intervenovat na Kubu, tudíž se jím budu v práci podrobněji zabývat.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jaké byly důvody k americkému zásahu na Kubě a jakou roli v tomto rozhodování hrála americká média, zejména *žlutý tisk*. Mou tezí je, že vliv médií, která chtěla vyvolat válku články plnými senzačních a přibarvených událostí, nebyl dost silný na ovlivnění politiků, kteří o věci rozhodovali. Snažím se také dokázat, že byly i jiné důvody pro válku než novináři a částí veřejnosti požadovaná odplata za explozi amerického křižníku Maine, ke které došlo v havanském přístavu a z níž byli bez důkazů obviňováni Španělé, především ve *žlutém tisku*. Mým cílem je i ukázat, že zmíněná média neměla takovou moc, aby ovlivňovala tak významná rozhodnutí jako vyhlášení války, což může představovat i možný precedent do budoucna. Tezi budu dokazovat především analýzou *žlutého tisku* a rozhodování politiků v souvislosti s konfliktem. Další využívanou metodou jsou případové studie, které pomáhají nastínit jednotlivé situace.

Tato bakalářská práce je rozdělena do tří částí. V první úvodní kapitole se zabývám proměnou amerických médií na konci devatenáctého století. Jsou zde vysvětleny změny, které nastaly, zejména také vztah tisku a americké vlády. Dále popis, co je to *žlutý tisk*, kdo jsou jeho hlavní představitelé a jak se ve Spojených státech prosazoval. Druhá část práce, kde je vysvětlen vznik konfliktu na Kubě a celkově politická situace ve Spojených státech, je rozdělena ještě na tři různé podkapitoly. Nejprve je popsána událost exploze americké lodi Maine, která připlula do havanského přístavu na přátelskou návštěvu. Nebylo jisté, zda byla exploze způsobena přehřátím v prostorech skladu uhlí a skladu střeliva, které byly blízko sebe, nebo vybuchla mina pod lodí pravděpodobně nastražená Španěly. Jedná se o důležitou událost ve vztahu Spojených států k situaci na Kubě v té době. Tento incident vyvolal silnou reakci *žlutého tisku*, části americké veřejnosti a některých politiků a začalo se více uvažovat o intervenci na Kubu. V druhé části této kapitoly se věnuji samotnému rozhodování Američanů, zda vyhlásit Španělsku válku a pomoci Kubáncům získat nezávislost, či ne. Jedná se zejména o rozhodování amerického prezidenta Williama McKinleyho. V třetí části je ve zkratce popsáno i válečné střetnutí, jelikož vliv médií během války hrál stále určitou roli. Třetí a poslední kapitola této bakalářské práce rozebírá roli amerických médií, zejména *žlutého tisku*, v souvislosti s konfliktem. Uvádí se zde argumenty týkající se síly vlivu amerického tisku. Konkrétně se zaměřují na dopad reportáží na americkou veřejnost a pronikání do politiky.

V práci jsem vycházela z primárních i sekundárních zdrojů v českém a anglickém jazyce. Jako primární zdroje jsem použila několik novin, které vycházely v období únor až květen 1898 ve Spojených státech amerických. Jedná se o hlavně o The New York Journal, ale také The New York World nebo San Francisco Chronicle. Tyto primární zdroje jsem použila hlavně jako přílohy potvrzující sdělení textu. Také jsem podobným způsobem využila záznamy projevů v Kongresu. Tyto primární zdroje jsou pro bakalářskou práci důležité z jejich autentického hlediska. Ovšem vzhledem k obrovskému počtu novinových článků a záznamů v Kongresu jsem se rozhodla vycházet více z akademických publikací a tyto primární zdroje použít pouze pro dokreslení dobové atmosféry.

Co se týče sekundárních zdrojů, tak nejprve jsem čerpala z těchto tří tištěných publikací. Dějiny Spojených států amerických od George Tindalla, Malá skvělá válka od Josefa

Opatrného a kniha *Yellow Journalism*, kterou napsal Joseph Campbell. První z těchto knih popisuje konflikt na Kubě, tak jak se o něm obecně mluví, jako o válce, na jejímž vyvolání měly silný podíl americká média označující se jako *žlutý tisk*. Dílo *Malá skvělá válka* už je objektivnější, ale v podstatě je zde prezentován podobný názor. Avšak *Yellow Journalism* od pana Campbella se snaží toto tvrzení vyvrátit na základě vyzdvižení jiných faktorů, které zapříčinily konflikt. Mezi další zdroje patří akademické články, které doplňují informace o amerických médiích, o samotném konfliktu na Kubě a americké politice v té době. Především publikace historika Johna L. Offnera s názvem *McKinley and the Spanish-American War*, která vyšla v *Presidential Studies Quarterly*, je přínosná svým popisem domácí a zahraniční politiky prezidenta McKinleyho. Podobnou reinterpetací příčin, které způsobily španělsko-americkou válku je i „*William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation*“ taktéž publikováno v *Presidential Studies Quarterly* od Nicka Kapura. Pro širší souvislosti co se týče médií, jsem použila například články *The Influence of the Media in Politics* od pana Chandrappa a *Agenda Setting* od Maxwella McCombse.

1 Proměna amerických médií na konci 19. století

Na konci devatenáctého století ve Spojených státech amerických začalo docházet ke změně žurnalistiky. Moderní proměna se vyznačovala hlavně aktivnějším reportováním, sbíráním zpráv a emancipací tisku. Od druhé poloviny devatenáctého století se novinářina etablovala jako samostatný obor a tímto obratem se tato sféra dále rozvíjela. Zejména v devadesátých letech 19. století došlo k výrazné expanzi novinářského odvětví.¹ Za prvé se změnil postoj Bílého domu k tisku. Prezident William McKinley na rozdíl od svých předchůdců spolupracoval s novináři a také díky jeho přístupu se referování o politice v tisku proměnilo. Americká vláda poskytovala novinářům více informací než doposud a společně formovali veřejné mínění v USA.² Druhou výraznou změnou v novinářině byl nástup tzv. *žlutého tisku* v čele s Williamem Randolphem Hearstem a Josephem Pulitzerem. Jejich deníky *The New York Journal* a *The New York World* byly typickými příklady *žlutého tisku*. Označení *žlutý tisk* se používalo pro typ žurnalistiky, která se vyznačovala výraznými titulky, zvýšeným obsahem ilustrací a hlavně články popisující senzační události, ve kterých chyběla podložená fakta. *World* i *Journal* dosáhly vrcholu své slávy a čtenosti v době, kdy hrozila válka se Španělskem kvůli Kubě v roce 1898.³

Účinky médií na publikum jsou mediálními teoretiky dlouho zkoumány. V případě *žlutého tisku* můžeme mluvit o jevu, který se nazývá *agenda setting* neboli *nastolování témat*. Výzkum v oblasti *agenda setting* uskutečnili Maxwell E. McCombs a Donald L. Shaw počátkem sedmdesátých let dvacátého století a došli k závěru, že média nastolují veřejnosti vlastní témata. Konstruují realitu, určují, o čem má veřejnost přemýšlet a čeho si má všimnout. Tyto myšlenky navazují na mediálního teoretika Waltera Lipmanna, který už o desetiletí dříve zdůrazňoval vliv médií na definování reality a našeho světa.⁴

¹ Monika Krause, Reporting and the transformations of the journalistic field: US news media, 1890-2000, *Media, Culture & Society*, Vol. 33, Issue 1, Jan 2011, Dostupné online: <http://search.proquest.com/docview/854930663?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

² Stephen Ponder, The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

³ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 2.

⁴ Maxwell McCombs, Agenda Setting: Nastolování agendy, masová média a veřejné mínění, *Central European Review of Economic Issues*, Volume 13, 2010, Dostupné online:

1.1 Média a administrativa prezidenta McKinleyho

S nástupem prezidenta Williama McKinleyho do Bílého domu a s vypuknutím války na Kubě, se mění vztah mezi novináři a americkými prezidenty. Prezident McKinley spolu se svými poradci zavedl nový moderní přístup k médiím, protože začal nahlížet na novináře jako na nástroj, díky kterému bude mít větší vliv na veřejné mínění ve Spojených státech. Hlavními změnami bylo, že prezident měl větší zájem se stýkat s novináři osobně a aktivně se snažil zasahovat do obsahu novin.⁵ Americké noviny na konci devatenáctého století se soustředily, co se týče politiky, hlavně na Kongres. Tisk byl často zaujatý a vyzdvihoval ve svých článcích jednu politickou stranu nebo určité kongresmany. Zvykem bylo také spojování novin s regionálními kongresmany. Spolupracovali například na předvolebních kampaních. Samotné prezidentství zůstávalo mimo zájem novinářů, což se změnilo až s nástupem prezidenta McKinleyho. William McKinley stejně jako jeho předchůdci nechtěl, aby ho denně obtěžovali novináři a neměl zájem o vlastní publicitu, ale z vlastní zkušenosti z dob, kdy byl ještě guvernérem věděl, že je dobré s novináři spolupracovat.⁶ Pro jednodušší spolupráci zřídil McKinley v Bílém domě prostor pro novináře, kde mohli pracovat. Tento prostor se nacházel v druhém patře blízko prezidentské kanceláře. To, že mohli novináři pobývat uvnitř Bílého domu, jim usnadnilo například rozhovory s hosty, kteří přišli amerického prezidenta navštívit. Dále, dvakrát denně, v poledne a ve čtyři hodiny odpoledne, prezidentův osobní asistent John Addison Porter podával novinářům informace o vládních aktivitách. Porter byl také k dispozici pro neformální dotazy. Nezůstalo jen u změny v pracovním životě novinářů. McKinley pozval reportéry například i na oficiální recepci, kde seděli po boku členů Kongresu. Toto gesto mělo samozřejmě odezvu v novinách a po celé zemi byl jimi prezident chválen. Na začátku roku 1898, kdy hrozila válka se Španělskem, začal být názor veřejnosti více důležitý než předtím. Prezident McKinley proto vypustil do tisku oficiální zprávu, že vláda doufá v mírové řešení situace. Tato zpráva nepotěšila pro-válečně zaměřené kongresmany a také majitele

<https://www.ekf.vsb.cz/export/sites/ekf/cerei/cs/cisla/vol13num4/dokumenty/VOL13NUM04REW03.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

⁵ Stephen Ponder, The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

⁶ Ponder, „The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901“.

žlutých novin Hearsta a Pulitzerera, kteří se naopak snažili válečnou náladu v zemi vyvolat.⁷

1.2 Žlutý tisk

Hearst a Pulitzer byli vlastníky tzv. *žlutých novin*. Na konci devatenáctého století ve Spojených státech amerických byl *žlutý tisk* velmi rozšířen a jeho hlavní hvězdou byl William Randolph Hearst, majitel deníku *The New York Journal*. Hearst dokázal udělat z novin zábavné médium a masově ho rozšířit. Přesto, že *žlutý tisk* měl negativní nálepkou kvůli metodám, které novináři používali, v tomto období se zrodilo v Americe mnoho novinářských legend, které byly s tímto fenoménem spojeny.⁸

William Randolph Hearst byl jednou z hlavních postav *žlutého tisku* v USA. Pocházel z bohaté rodiny a dostalo se mu kvalitního vzdělání na americké univerzitě Harvard, z které ho ovšem vyhodili kvůli jedné aféře. Hearst se už od mládí věnoval novinářině a psal mimořádně dobré texty. Po opuštění školy se této činnosti mohl věnovat naplno.⁹ Jeho prvním deníkem byl list *Examiner* (dříve *The San Francisco Examiner*). Mladému Hearstovi se podařilo tento ne příliš známý deník pozvednout. Nejprve získal už na začátku slavné autory, kteří souhlasili, že budou do *Examineru* psát jako byl například Mark Twain nebo Jack London. Další způsob jak zvednout zisky z prodeje byl, že jeho novináři tvořili články o různých skandálech i bez hodnověrných důkazů. Jedním z těchto novinářů byl Ambrose Bierce. Zasahoval svou prací do všech rubrik a plnil deník senzačními historkami jen z části založenými na pravdě. Díky Biercovi a jemu podobným začal *Examiner* ovládat novinový trh v San Francisku.¹⁰ *Examiner* byl jen začátek, hlavní Hearstova kariéra se točila kolem deníku *The New York Journal*, který koupil v roce 1896. Podobně jako v San Francisku, vsadil i s *Journal*em v New Yorku na stejné praktiky, slavné osobnosti a skandální články. Nyní ovšem musel čelit konkurenci, která používala stejné metody. Konkrétně deník *The New York World*, který vlastnil Joseph Pulitzer.¹¹

⁷ Ibid.

⁸ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 2.

⁹ Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013) 62.

¹⁰ Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 63.

¹¹ Ibid., 64.

Joseph Pulitzer měl na rozdíl od Hearsta mnohem těžší začátky. Narodil se v Uhrách a brzy se rozhodl pro vojenskou kariéru. V roce 1864 ho naverbovali agenti unionistické armády, kteří hledali v Evropě dobrovolníky, a Pulitzer odplul do Ameriky, aby bojoval v občanské válce.¹² Po skončení války se už do Evropy nevrátil a začal si hledat v USA práci. Kromě toho také po nocích studoval, aby mohl složit advokátní zkoušky a stal se právníkem. První zkušenosti u novin získal v deníku *Westliche Post*, který vycházel německy. Pracoval zde jako reportér a protože tato práce pro něj byla i zábavou, záhy se stal velmi známým. Postupem času začal pracovat i v anglicky psaných novinách a nakonec koupil deník *St. Louis Post-Dispatch*. Podobně jako Hearst uveřejňoval ve svých novinách senzační zprávy, které ovšem nebyly podpořeny žádnými důkazy. S koupí *The New York Worldu* tyto praktiky pokračovaly dál.¹³

Historik Frank Luther Mott popsal praktiky *Worldu*. Podle něj jde o tisk plný krimi zpráv, skandálních zpráv a pomluv. Součástí jsou prominentní titulky, z kterých číší senzace, ale často je článek o naprosto nedůležité zprávě. Mnoho obrázků, fotek a ilustrací doplňuje články, které ovšem bývají zveličeny nebo nemusí mít žádný větší smysl. Novináři tvoří falešné rozhovory a příběhy. A hlavně je v člancích vyjadřována ostentativní sympatie s „oběťmi“ a vyzdvihování utrpení obyčejných lidí.¹⁴

The New York World se s novým majitelem rychle změnil a náklady se zvětšovaly. Lidé si nekupovali tento deník jenom kvůli senzačním článkům a obrázkům, ale také proto, že za stejnou cenu nabízel více stran než konkurence (s výjimkou *Journalu*).¹⁵ Pulitzerův úspěch znamenal změnu americké novinařiny. Není divu, protože deník *The New York World* měl největší náklady v celých Spojených státech amerických. I když dosáhl velké čtenosti a úspěchů u běžných Američanů, intelektuálové velmi kritizovali styl, kterým toho dosáhl. Obecně se mluvilo o bulvarizaci tisku, kterou zapříčinily především deníky *World* a *Journal*.¹⁶

Zanedlouho tato bulvarizace tisku dostala své vlastní pojmenování. Pulitzer ve svých novinách zaměstnal Richarda F. Outcaulta, technického malíře, který dřív spolupracoval

¹² Ibid., 66-67.

¹³ Ibid., 69.

¹⁴ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 7.

¹⁵ Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013) 70.

¹⁶ Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 74.

s Thomasem Edisonem. Ve Worldu kreslil vtipné příběhy pro sobotní přílohu. Šlo o figurku ušatého kluka a obrázky s ním měly charakteristickou žlutou barvu. Byl to v podstatě první komiks, krátký satirický příběh, u kterého nebylo třeba, aby měl se skutečností mnoho společného. A právě díky němu vznikl v roce 1896 název *yellow journalism* (*žlutý tisk*) pro novinařinu, kterou dělali Hearst, Pulitzer a další.¹⁷ „Žlutý kluk“ byl oblíben ve společnosti a zisky Worldu rostly. Nakonec byla Outcautovi nabídnuta dvakrát větší mzda, pokud bude pracovat pro The New York Journal a on nabídku přijal. Tato událost ještě více prohloubila rivalství mezi Hearstem a Pulitzerem.¹⁸

Rozšíření tohoto typu novinařiny nebylo jen díky obsahu a grafickým prvkům. Vlastníci *žlutých novin* používali několik marketingových technik, jak přilákat čtenáře, které fungovaly a zvyšovaly prodeje. Mezi ně patřila například distribuce vzorku novin zdarma od domu k domu v New Yorku, Brooklynu a v okolních městech.¹⁹ Přesto, že The New York Journal a The New York World patřily mezi bulvární noviny, kterým se ostatní vysmívali, určitý respekt si noviny vysloužily svým tažením proti korupci ve vládě a zveřejňováním těchto citlivých informací. Ovšem hlavní výhodou Journalu a Worldu bylo, že na získání zpráv vynakládaly nejvíc peněz, tudíž tyto noviny obsahovaly vždy nejčerstvější události. Díky kombinaci těchto faktorů se noviny rychle šířily, oslovovaly nové čtenáře a četly se od New Yorku až po pacifické pobřeží.²⁰ Mezi nejznámější noviny *žlutého tisku* napříč Spojenými státy americkými (kromě The New York Worldu a The New York Journalu) patřil bostonský Boston Post vedený Edwinem A. Grozierem, který dříve pracoval pro Pulitzerův World. V Chicagu zastupoval *žlutý tisk* deník Chicago American. V Cincinnati se nacházel Enquirer a Evening Post. Missouruské St. Louise mělo Chronicle a Post-Dispatch. A v San Francisku byl známý Hearstův Examiner.²¹

V metropolitním New Yorku byly velké snahy Journal a World zdiskreditovat. Pomocí termínu *žlutý tisk* se o to snažily především konzervativní noviny.²² Největší bojkot těchto novin byl v roce 1897, nicméně bylo těžké spojit se a společně vyvíjet na tyto

¹⁷ Ibid., 67.

¹⁸ Ibid., 65-66.

¹⁹ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 59.

²⁰ Campbell, „Yellow Journalism“, 52.

²¹ Ibid., 56.

²² Ibid., 39.

noviny tlak, protože ostatní noviny nebyly nijak sjednocené. Mezi obvinění, která *žlutému tisku* přisuzovali, patřilo vytvoření válečné hysterie, zvyšování zájmu o vraždy, násilí atp. Opravdové snahy *žlutý tisk* zdiskreditovat a zastavit, přišly až o čtyřicet let později s Ligou proti žlutému tisku, která se zaměřovala hlavně proti Hearstovi.²³

Žlutý tisk se objevil v době, kdy Amerika procházela rychlým vývojem na domácí i zahraniční scéně. Industrializace, urbanizace a rychlejší životní styl byl novinami reflektován. Každý den přicházeli noviny s novými příběhy a reportážemi. Současně s novým typem žurnalistiky přišel i technologický vývoj v novinářině. Grafické zlepšení, které se týká například fotografií. Zlevnění tisku jako takového zejména novinového papíru a barev. Začaly se objevovat elektrické psací stroje. A v neposlední řadě zrychlení šíření zpráv díky telegrafu a dopravním prostředkům.²⁴ Díky tomu všemu byl nástup *žlutého tisku* tolik výrazný.

V roce 1898 napsal jeden novinář pro *The New York Times* o *žlutém tisku*: „Vycházejí více pro pobavení a rozptýlení určité třídy ignorantských a nekultivovaných čtenářů, než pro veřejnou osvětu. A jsou výsledkem chorobné touhy nízkého lidského pudu po senzaci.“²⁵

John D. Stevens, americký historik zabývající se médií, má jiný názor. Ve své studii o *žlutém tisku* tvrdí, že je lákavé prohlašovat, že *žlutý tisk* byl určen hlavně pro nižší vrstvu, i když ve skutečnosti obsahoval tento typ novin také spoustu střízlivých politických a ekonomických informací. Pokračuje s tvrzením, že *Journal* nebo *World* byly čteny ve všech vrstvách společnosti.²⁶

²³ Ibid., 40.

²⁴ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 10.

²⁵ Campbell, „Yellow Journalism“, 53.

²⁶ Ibid., 62.

2 Konflikt na Kubě

Válečný konflikt na Kubě mezi Američany a Španěly, který je nazýván „válka korespondentů“ trval pouze několik týdnů a vítězům (Američanům) přinesl spoustu zisků za minimální cenu. Do té doby Spojené státy americké nevyužívaly námořní síly pro svoje zapojení do světového dění, nyní však dokázaly, že jsou schopny svojí technologickou převahou zničit španělskou eskadru.²⁷

Konflikt vznikl v souvislosti s kubánským bojem za nezávislost. Na Kubě se začaly objevovat snahy o osvobození či snahy o připojení ke Spojeným státům a narůstaly konflikty se Španěly. Američané měli na Kubě spoustu investic týkajících se cukrové třtiny a americký obchod s Kubánci dokonce převyšoval obchod španělský. Právě rostoucí hospodářské zájmy byly jednou z příčin podpory Spojených států kubánské nezávislosti.²⁸

Zájem o připojení (ať už koupí nebo vojenskými silami) ke Státům měli hlavně plantážníci, kteří s Američany obchodovali. Co se týče Spojených států amerických, tak pro připojení Kuby byli američtí občané jižních států Unie. Nicméně tento plán nezískal celkovou podporu v USA a nebyl realizován.²⁹ Postupem času se povstání na Kubě rozrůstala. Existovalo několik skupin, jejichž členové vymýšleli plány na získání nezávislosti. Španělé několik těchto skupin odhalili a členy pozatýkali, ale zdaleka ne všechny. Lze říci, že španělská koloniální správa situaci podcenila, protože independisté v boji pokračovali a také jim přibývaly posily. Vzhledem k tomu, že ve Spojených státech amerických žilo mnoho kubánských emigrantů, měl tam boj za svobodu silnou odezvu. Kubánci v Americe posílali svým příbuzným peníze a materiál na boj proti Španělům, nabírali lidi do partyzánských bojů či zprostředkovali kontakty pro novináře.³⁰

27 Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013) 8.

²⁸ George Brown Tindall, David E. Shi, *Dějiny Spojených států amerických*, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008) str. 456.

29 Josef Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 13-14.

30 *Ibid.*, 18-19.

O situaci na Kubě měly zájem dva významné americké deníky The New York World a The New York Journal. Na Kubě pokračovala partyzánská válka proti španělské koloniální vládě a američtí novináři neváhali o událostech své čtenáře náležitě informovat.³¹ Oba deníky měly na Kubě přítomny zvláštní dopisovatele. Američtí korespondenti se dokonce účastnili partyzánských bojů, což dříve španělským úřadům na Kubě vadilo. Novináři z Journalu i z Worldu psali ještě před začátkem války o teroru koloniální vlády na Kubě, a o krutostech, které tam probíhaly.

Přesto, že novináři *žlutého tisku* zachovávali styl senzačních článků plných polopравd, byli mezi nimi i výjimky. K těm patřil například novinář a válečný korespondent jménem Murat Halstead, který si vysloužil několik ocenění za své zahraniční reportáže.³²

Každopádně tento druh článků, který produkoval *žlutý tisk*, zvyšoval napětí mezi Američany a španělskou vládou. Novináři stále více vyzdvihovali ve svých textech, jak jsou na Kubě američtí občané utlačováni a požadovali jejich ochranu. Byli to ovšem Španělé, kteří vyvolali tuto složitou situaci na Kubě, noviny o tom pouze informovali. Je otázkou, jak moc byla americká vláda ovlivněna mediálním obrazem, či přímo reagovala na španělské provokace.³³

2.1 Potopení americké lodi Maine

Vzhledem k tomu, že pokračovaly boje mezi partyzány a španělskou koloniální vládou na Kubě, neutichaly ani senzativní články v americkém *žlutém tisku*. Stále více se opakovala žádost na ochranu amerických občanů, kteří na ostrově hospodařili, zejména se to týkalo majitelů třtinových plantáží. Americká vláda proto udělala první krok k tomu, aby dala Španělům najevo, že by měli brát zájmy Spojených států amerických vážně. Z USA byla vyslána na Kubu válečná loď Maine jako demonstrace síly.³⁴

³¹ George Brown Tindall, David E. Shi, Dějiny Spojených států amerických, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008) str. 457.

³² Josef Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 75.

³³ Joseph W. Campbell, Yellow Journalism (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 106.

³⁴ Josef Opatrný, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epoque, 2013) 85.

Vyslání lodě prosazoval americký konzul na Kubě, který tvrdil, že místní úřady jsou neschopné kontrolovat situaci. Pro Američany na ostrově by přítomnost lodi znamenala jisté bezpečí a byla by připravena v krajním případě zasáhnout na jejich ochranu. Tehdejší americký ministr zahraničí Alvery A. Adee byl podobného názoru a bral v úvahu možný zásah Spojených států. Oproti tomu prezident McKinley měl vůči zásahu na Kubě rezervované stanovisko. A stejně jako on i další členové jeho kabinetu brali intervenci jako poslední možnost.³⁵ O všech výrocích a stanoviscích politiků samozřejmě psaly noviny, a také si k tomu přidávaly vlastní domněnky a závěry.

Co se týče myšlenky vyslání amerických lodí na Kubu jako demonstraci síly, tak bylo otázkou, jestli to bude druhá strana považovat rovnou za nepřátelský akt. Je pravda, že vyslaná válečná loď by v případě ohrožení zasáhla. Španělská strana dala proto Američanům přes diplomatické cesty důrazně najevo, že vylovení amerických posádek kdekoli na Kubě bude považováno za důvod k vyhlášení války.³⁶

Americký křižník Maine, o kterém bylo rozhodnuto, že přijede na přátelskou návštěvu, dorazil do havanského přístavu bez problému. Kotvil tam několik dní, než došlo ke katastrofě. Dne 15. února došlo k explozi a křižník Maine se dvě stě šedesáti muži na palubě byl potopen.³⁷ Loď byla zničena a ztráty na životech byly velké. Ihned byla poslána zpráva do Washingtonu a na pomoc křižníku byla vyslána zásobovací loď Fern.³⁸

Brzy po záchranných akcích začaly první spekulace o příčině výbuchu. Reálná byla domněnka, že exploze byla způsobena přehřátím v prostorech skladu uhlí a skladu střeliva, které byly blízko sebe. Tento názor měl i americký specialista na výbušniny Philip R. Alger.³⁹ Politici a experti z námořní akademie se ovšem v pohledu na věc nejprve neshodli. Například Theodor Roosevelt, v té době pracující pro americké

35 Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 101-102.

36 Ibid., 103.

37 George Brown Tindall, David E. Shi, Dějiny Spojených států amerických, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008) str. 457.

38 Louis Fisher, The Destruction of Maine (1898), The Law Library of Congress (August, 2009). Dostupné online <https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

39 Josef Opatrný, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epoque, 2013) 112.

námořnictvo, se přikláněl k názoru, že za explozi Mainu mohla nastražená mina.⁴⁰ Společně s dalšími prosazoval vytvoření odborné komise, která věc vyšetří.⁴¹ Ve sněmovně reprezentantů se například objevily hlasy, které tvrdily, že je třeba zastavit výstavbu válečných lodí stejného typu, jako byl křižník Maine. Tito kongresmani vycházeli z úvahy, že exploze byla způsobena špatnou konstrukcí, blízkostí uhlí a střeliva. Proti tomu samozřejmě ministerstvo námořnictva protestovalo.

Novináři tuto událost využili a ve většině novin převážila verze, že za katastrofu mohou Španělé.⁴² William Hearst zařídil, aby v jeho novinách zabírala událost celou první stranu. I přes protesty svého editora, který chtěl přidat i jiné zprávy. První zpráva o této události byla ještě napsána víceméně objektivně. Už odpolední vydání novin ale přicházelo s údernými titulky a expresivními obrázky vybuchující lodí. Kromě toho se začal Journal a World předhánět v tom, kdo napíše skandálnější článek.⁴³

Komise pokračovala ve vyšetřování a tisk v šíření dezinformací. Ještě předtím než vyšetřovací komise publikovala výsledek své práce, došlo k úniku informací. Jeden z členů porušil slib mlčenlivosti a prozradil určité informace pro newyorský Herald. Tento člen komise byl samozřejmě propuštěn. Po propuštění už nezůstal jen u strohých informací, ale celý průběh vyšetřování pro tisk barvitě vylíčil. Popis zahrnoval mrtvoly a zkoumání vraku... Tento příklad ukazuje, jak bylo pro novináře *žlutého tisku* důležitější získat takovéto příběhy než publikovat posudky odborné komise.⁴⁴

Příběh sycený médií začínal tím, že loď do havanského přístavu navigoval španělský lodivod (což byla pravda) na předem připravenou minu (o tom se diskutovalo). Podle Journalu, kde vyšel obsáhlý článek s názvem: *Zničení Maine bylo dílem nepřítele*, byla mina aktivována na dálku prostřednictvím drátového spojení, po kterém proběhl

40 Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 113.

41 Louis Fisher, *The Destruction of Maine (1898)*, The Law Library of Congress (August, 2009). Dostupné online <https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf>.

42 Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013) 113.

43 Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 114.

44 Ibid., 119.

elektrický proud do skladiště střelného prachu. Pro tuto verzi se přitom neobjevily žádné důkazy. Z hlediska žlutého tisku ovšem důkazy nehrály podstatnou roli.⁴⁵

Událost potopení křižníku Maine se stala pro noviny tak důležitou, že World, Journal ale i třeba Herald vyslaly na Kubu vlastní potápěče, aby zjistili více podrobností. Nicméně stejně tak jako ostatním civilistům byl potápěčům od novin přístup k vraku lodi zakázán. Bezprostředně po explozi se několika novinářům podařilo dostat do blízkosti Maine, protože stráž v přístavu byla zmatená a uvěřila jim, že patří k americké posádce lodi. Později už však přístavní orgány dokázaly zabránit takovýmto pokusům. Přítomní novináři přihlížející z dálky vraku lodi psali články založené na jejich domněnkách a přidávali do svých textů výzvy k zásahu proti Španělům. Hearstův The New York Journal šel dokonce tak daleko, že napadal noviny, které se k protišpanělské rétorice nepřipojily. Obviňoval je například z protiamerického smýšlení.

Mezitím komise, kterou zřídila McKinleyho administrativa, pečlivě zkoumala příčinu exploze amerického křižníku. 21. března došla k závěru, že výbuch způsobila mina nastražená na spodku lodi, blízko osmnáctého rámu. Potvrdili domněnku, že šlo o externí výbušninu.⁴⁶ Očekávaný výrok komise, jak to s explozí Mainu doopravdy bylo, nezbudil větší zájem. Čtenáři už měli dost zpráv o potopeném křižníku. Nyní bylo otázkou, jak se zachovat vůči španělské koloniální vládě na Kubě. Také poslanci a senátoři v Kongresu hlavně řešili, zda by měly Spojené státy americké vyvíjet dále jen diplomatický tlak nebo zapojit i vojenskou sílu.⁴⁷

Případ potopení amerického křižníku Maine zajímal mnohé historiky. Následovalo ještě několik studií, které znovu zkoumaly tento incident. Až v roce 1976 experti přišli s výsledkem, že šlo o interní výbuch, což bylo potvrzeno i dalšími studiiemi v devadesátých letech dvacátého století.⁴⁸

45 Ibid., 123.

46 Louis Fisher, The Destruction of Maine (1898), The Law Library of Congress (August, 2009). Dostupné online <https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

47 Josef Opatrný, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epocha, 2013), 124-125.

48 Louis Fisher, The Destruction of Maine (1898), The Law Library of Congress (August, 2009). Dostupné online <https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

2.2 Vyhlášení války

Na konci března a na začátku dubna v roce 1898 *žlutý tisk* ve Spojených státech amerických už neřešil, zda zasáhnou či nezasáhnout vojensky, ale už se v novinách uvažovalo o datu intervence.⁴⁹ Samotný prezident byl pod tlakem novinářů, kteří se objevovali denně v Bílém domě a dožadovali se odpovědi, jak se vláda zachová vůči španělské provokaci. Pro prezidentovu administrativu bylo těžké se s tímto nátlakem vyrovnat. Snažila se o stručné komentáře a vyjádření bez toho, aby unikly citlivé informace.⁵⁰

Prezident William McKinley byl podle vlastních slov velmi výrazně pro mírové řešení krize na Kubě.⁵¹ Nicméně byl to on, kdo udělal krok k intervenci. McKinley byl oddaný své službě a snažil se rozhodnout objektivně bez svých osobních předsudků. Zatímco kongresmani se bouřili a cítili se ohrožení, prezident se snažil do poslední chvíle o mírové řešení.⁵²

Na jedné straně Demokraté, kteří byli pro válku, kritizovali prezidenta McKinleyho, že konflikt zbytečně oddaluje. Na druhé straně antiimperialistická liga tvrdila, že nečekal příliš dlouho. Pro členy antiimperialistické ligy měl McKinley nálepku záludného expanzionisty, který vyvolal zbytečnou válku, aniž by se snažil zajistit mír. Kromě politických názorů obou stran, je tu i otázka tlaku *žlutého tisku* a jeho čtenářů. Někteří historici se domnívají, že noviny společně s určitými politiky měly na vznik konfliktu velký vliv a prezident byl proti nim slabý.⁵³

V roce 1897 přednesl William McKinley výroční zprávu v Kongresu, během níž prezentoval svojí politiku vůči Kubě. Vyjádřil naději pro mírové řešení, ale zároveň

49 Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epocha, 2013) 127.

50 Stephen Ponder, *The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901*, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

51 George Brown Tindall, David E. Shi, *Dějiny Spojených států amerických*, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008) 458.

52 Nick Kapur, *William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation*, *Presidential Studies Quarterly*, Vol 41, Issue 1, March 2011, 18-19 Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/851373552/394669687F794551PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

53 Kapur, „William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation“, 19.

promluvil o určitých opatřeních, která mají Španěly preventivně zastrašit. Tato prezidentova vize nebyla zcela přijata společností. Postoj amerického prezidenta nepotěšil zejména pro-válečně laděné kongresmany a majitele novin *žlutého tisku*.⁵⁴

V Kongresu se začali čím dál tím více prosazovat pro-válečně smýšlející poslanci a senátoři. Projev senátora Redfielda Proctora⁵⁵, kdy vyzýval k vojenskému zákroku na Kubě, byl pronesen v plném sále a mluvilo se o něm ve všech hlavních novinách. Celkově vedla jednání v Kongresu k tomu, že USA požadovaly ukončení konfliktu mezi Kubánci a španělskou koloniální vládou, a časová lhůta na dosažení míru se snižovala. Možností také bylo, že by Španělé Kubu Američanům prodali. To pro ně ovšem nepřicházelo v úvahu a všechny návrhy na prodej ostrova odmítli.⁵⁶ V tom případě zbývala druhá možnost, kterou bylo válečné střetnutí. Co se týče porovnání sil, Američané na tom byli o hodně lépe. Ve španělské zprávě o stavu armády se píše, že kladně lze hodnotit jen morálku vojáků. Proto velitel španělské námořní flotily, admirál Cervera, silně doporučoval, aby Španělsko do války nevstoupilo a snažilo se o zachování míru s USA.⁵⁷ Teoreticky mohli mít Španělé naději, pokud by jim pomohla nějaká evropská mocnost, ale ty se od této možnosti distancovaly.⁵⁸ Celkově americká společnost směřovala k válce na Kubě. Ať už to byly články v novinách, pro-válečně ladění kongresmani či společnost. Nicméně záleželo na rozhodnutí prezidenta McKinleyho.⁵⁹

Dne 26. března 1898 předložil americký prezident Španělsku list tří požadavků, což byla pro Španěly poslední šance vyhnout se válce. Prvním požadavkem bylo příměří. Druhý požadavek se týkal zrušení španělské *reconcentrado* politiky (koncentrační tábory) na ostrově. A posledním požadavkem bylo předložení kubánské záležitosti

54 Stephen Ponder, The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

55 The condition of Cuba. It is not peace, it is not war : speech of the Hon. Redfield Proctor in the Senate of the United States, Thursday, March 17, 1898., Special Collections, W4e P942co, Special Collections, University of Vermont Library, www.cdi.uvm.edu/collections/item/speeches084 (staženo 20. 11. 2016).

56 Josef Opatrný, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epoque, 2013) 128.

57 Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 134.

58 Ibid., 138.

59 Nick Kapur, William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation, *Presidential Studies Quarterly*, Vol 41, Issue 1, March 2011, 23 Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/851373552/394669687F794551PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

americké justici, pokud nebude zajištěn mír. Požadavky španělská vláda odmítla splnit.⁶⁰ V pondělí 11. dubna přednesl prezident své stanovisko v Kongresu. Na začátku zdůraznil, že by Spojené státy americké měly zasáhnout už kvůli přátelskému vztahu k oběma stranám (kubánské a španělské), aby jim pomohly rychle ukončit nekončící konflikt. Prezident McKinley tedy prezentoval americkou intervenci v zájmu ukončení války na Kubě.⁶¹

Vojenský zásah obhajoval pomocí čtyř argumentů. Prvním důvodem k intervenci byly humanitární důvody. Potřeba zabránit dalšímu krveprolévání a strádání. Dále především ochrana amerických občanů na Kubě, protože jejich životy a majetky byly v ohrožení a místní vláda se tím nezabývala. Třetím důvodem pro vojenský zásah bylo poškozování obchodu, podnikání a ničení majetku. A posledním argumentem, nejvýznamnějším, permanentní ohrožení míru v regionu. Prezident ve svém projevu zmínil i případ Mainu. Podle vyšetřovací komise mohla za explozi mina.⁶² Viník známý nebyl, ale tím odpovědnost za tento čin byla přisouzena správě havanského přístavu, což prezident uvedl jako další důvod, proč není na Kubě bezpečno a je třeba zasáhnout. Po shrnutí všech těchto důvodů usoudil prezident, že Spojené státy americké mají právo a povinnost zasáhnout.⁶³ V Kongresu se několik dní jednalo a nakonec prošla rezoluce o vstoupení do válečného stavu. V senátu i ve sněmovně rezoluce prošla jednoznačně a výsledek hlasování nebyl tolik rozdílný. Americký prezident McKinley rezoluci podepsal 20. dubna 1898 a Spojené státy americké vstoupily do války.⁶⁴

2.3 Válečná střetnutí

Válka, která byla jedním z úspěchů amerického námořnictva, začala americkým útokem na španělskou flotilu, která měla velké problémy se bránit a útok opěťovat.⁶⁵ Španělská vlajková loď a zbytek flotily byly po tomto prvním střetnutí v plamenech a většina lodí byla potopena. Na druhé straně americké ztráty byly zanedbatelné. Zůstali jim všechny

60 Kapur, „William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation“, 28.

61 Josef Opatrný, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epoque, 2013) 139.

62 Louis Fisher, The Destruction of Maine (1898), The Law Library of Congress (August, 2009). Dostupné online <https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

63 Josef Opatrný, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epoque, 2013) 140.

64 Opatrný, „Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898“, 146.

⁶⁵ United States: Dewey's great day, *The Economist* (London, Oct 9, 1999) 33. Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/224060235/C49CA742CDD749EEPO/3?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

lodě a posádka utrpěla jen několik zranění.⁶⁶ Informace o bitvě se k americké veřejnosti dostaly se zpožděním, neboť španělská koloniální vláda na Kubě přerušila podmořský telegrafní kabel, který spojoval ostrov se Spojenými státy. Kromě telegrafní zprávy mířilo z Kuby do USA i několik novinářů na parníku McCullochu. Jeden z nejvýznamnějších korespondentů byl Brandon Stickney, novinář z New York Herald a bývalý námořník, který se účastnil bitvy jako tajemník kapitána. Výsledek bitvy v Manilské zátocě přesvědčil spoustu amerických politiků a podnikatelů, kteří byli proti expanzi, že riziko bylo únosné a vyhlídky lákavé.⁶⁷

Americké pozemní jednotky byly oproti flotile v horším stavu. Spojené státy americké neměly po dlouhou dobu nějakou větší stálejší armádu na obranu země. Už od počátků osidlování se tvořily domobrany a Američané se odlišovali od monarchistické Evropy, kde králové měli své armády. Avšak po občanské válce v šedesátých letech se už situace amerických obraných sil výrazně změnila. Přesto chyběli zkušení vojáci a velitelé. Příprava vojáků, kteří měli být posláni na Kubu, a celkově celá invaze trpěla špatnou organizací. Výjimku tvořila skupina, které se říkalo Drsní jezdcí, k jejímž velitelům patřil Theodor Roosevelt.⁶⁸

Američtí váleční korespondenti nemohli během konfliktu chybět a hned první bitvu popsali pro své noviny. Vytvářeli svůj vlastní obraz války, který nekopíroval realitu. Nejvíce se upnuli na skupinu Drsných jezdců a zejména na Roosevelta. Theodor Roosevelt novináři *žlutého tisku* opovrhoval a snažil se držet si od nich odstup. I právě proto využívali novináři každé příležitosti, aby o něm mohli napsat něco, co by ho poškodilo u americké veřejnosti. K tomu patřil popis bitev, kde zdůrazňovali ztráty Drsných jezdců, za které podle novinářů mohlo špatné vedení a neschopnost amerických důstojníků.⁶⁹

Jeden americký korespondent z Hearstova Journalu, Richard Harding Davis, se více než jiní proslavil svými válečnými reportážemi. Jeho popis bitvy o Výšiny, byl později často citován i jinými autory: „...neměli blyštivé bajonety, nepostupovali v husté řadě. Vepředu tvořilo pár mužů malý hlouček zdolávající srázný kopec zalitý sluncem, jehož

⁶⁶ Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013) 172.

⁶⁷ *Ibid.*, 175.

⁶⁸ George Brown Tindall, David E. Shi, *Dějiny Spojených států amerických*, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008) 461.

vrcholek řval a blýskal plameny. Muži drželi své pušky přes prsa a stoupali těžce, spíše jakoby šplhali. Za touto první hrstkou se rozevíraly jako vějíř tenké řady mužů, klouzající a mizející ve vysoké trávě. Stoupali s námahou, jakoby se brodili po pás vodou. Šli pomalu obezřetně s viditelným úsilím. Bylo to nádherné, krásnější než jakýkoli taneční krok. Při chůzi se zdravili na každém kroku se smrtí. Mnohý z nich, jak tak postupovali, náhle zapadl nebo zavravoral ve vysoké trávě, ale ostatní se brodili dál, neústupně, tvoříce tenkou modrou čáru, která nepřestávala stoupat výš a výše po svahu. Bez zastavení jako příliv.⁷⁰

Bitva o Výšiny byla největším pozemním střetnutím mezi Američany a Španěly. Víceméně tato bitva, v které americká armáda zvítězila, rozhodla o výsledku celého střetnutí na kubánském ostrově. Rozhodování velitelů bylo opět kritizováno americkým tiskem, ale i některými politiky.⁷¹

Co se týče bojů na moři, tak velkým soustem pro novináře bylo teoretické ohrožení samotných Spojených států. Obavy, že španělská flotila admirála Cervera zaútočí na pobřeží USA, byly živeny novináři *žlutého tisku*. V novinách se psalo o možném útoku v Bostonu, New Yorku nebo na Floridě. Reakce americké veřejnosti ve východní části země byla plná strachu a paniku mezi lidmi přizívovali i někteří politici a podnikatelé. Majetní lidé vybírali své sejfy a snažili se přesunout své bohatství do vnitrozemí, kde přetížili místní systém. Dalším příkladem je, že se do nájemních smluv na Long Islandu vkládaly pasáže o neplatnosti v případě zničení nemovitosti španělskou armádou. Kongresmani zase po Rooseveltovi požadovali lodě, které by chránily jejich volební okrsky. Theodor Roosevelt v souvislosti s touto situací popisuje: „zdálo se neuvěřitelné, ale byla pravda, že nejen tito kongresmani, ale také obchodní komora a Úřady pro obchodní výměnu různých pobřežních měst úplně ztratily hlavy“.⁷² Vojenští velitelé sice nevěřili, že by Cerverova flotila mířila k americkému pobřeží, ale nesměli dopustit, aby se tak stalo. Španělé se zachovali tak, jak předpokládali američtí admirálové, a zamířili ke kubánským břehům. Admirál Cervera měl velmi těžké rozhodování, jak

⁶⁹ Josef Opatrný, *Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898* (Praha, Epoque, 2013) 209.

⁷⁰ *Ibid.*, 218-219.

⁷¹ *Ibid.*, 221.

⁷² *Ibid.*, 224.

postupovat vůči americké flotile. Věděl, že proti Američanům nemají šanci, ale musel se řídit podle pokynů z Madridu.⁷³

Závěrečnou bitvou na moři byla bitva u Santiaga. Pro Španěly to byla drtivá porážka a znamenalo to konec jejich válečné flotily. Později po bitvě se američtí důstojníci ptali, proč se vůbec do předem prohrané bitvy pouštěli, jelikož panuje všeobecná shoda, že šlo o sebevražedný krok. Odpovědí jim bylo, že šlo o rozkaz z Madridu. Nakonec americký důstojník Harry P. Huse uzavřel diskuzi slovy „nám náleží vítězství, zatímco vám připadá sláva“.⁷⁴

Poslední snahou *žlutého tisku* vytěžit něco ze situace bylo roznesení falešné zprávy, že vojáci přinesli do Spojených států amerických nakažlivé choroby. Vzhledem k tomu, jak pohublí vojáci vypadali, se mohlo zdát, že je to pravda. Nicméně žádná epidemie žluté zimnice, úplavice nebo tyfu však americké občany neohrozila.⁷⁵

⁷³ Ibid., 248.

⁷⁴ Ibid., 268.

⁷⁵ Ibid., 285.

3 Role amerických médií

Média jsou schopna ovlivňovat veřejnost tím, že zdůrazňují určitá témata na úkor jiných. Kromě veřejnosti ovlivňují určitým způsobem i politiky například vyvoláním diskuze o nějakém problému, který předtím nebyl v politické agendě. U politiků je i efekt opačný, což znamená, že oni působí na média, aby je využili k prosazení svých cílů.⁷⁶

Pokud někteří historici viní za rozhodnutí k intervenci Spojených států na Kubě americká média a zejména *žlutý tisk*, jde o velmi média-centrický pohled na věc ignorující širší kontext. V Dějinách Spojených států amerických od George Tindalla stojí: „Válečná vina, pokud lze vůbec nějakou vinu nalézt, přináležejí americkému národu, který se nechal vybičovat k takové nenávistné posedlosti.“⁷⁷ Jde o velké přeceňování vlivu amerických občanů a médií. Avšak v té době byly významnější faktory, které daly podnět k americké intervenci. Americká a španělská vláda měly neslučitelné politické cíle a i přes všechny diplomatické snahy, se pro situaci na Kubě nenašlo mírové řešení.⁷⁸

3. 1 Obsah žlutého tisku, jeho vliv a reakce americké veřejnosti

Co se týče samotného *žlutého tisku*, tak existuje několik příčin, proč jeho vliv na veřejnost a rozhodování politiků nebyl tak velký. Nejprve jde o obsah novin. Reportáže z Kuby byly často nedůsledné, vzájemně si odporující a přehnané. Tento zvláštní způsob reportování o povstáních na Kubě a později o válce, nechal čtenáře spíše zmatené než dožadující se války.⁷⁹

Historik John L. Offner zastává názor, že žlutý tisk zveličoval míru španělských krutostí na Kubě.⁸⁰ S tím souvisí i rivalita deníků *The New York World* a *The New York Journal*. Jelikož se Hearst i Pulitzer snažili přicházet s co nejvíc senzačními zprávami, docházelo k tomu, že se pravdivost reportáží bagatelizovala. Často také navzájem

⁷⁶ Kumar Chandrappa, *The Influence of the Media in Politics*, International Journal of Science and Research, Volume 13, Issue 12, December 2014, Dostupné online: <https://www.ijsr.net/archive/v3i12/MDkxMjE0MDU=.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

⁷⁷ George Brown Tindall, David E. Shi, *Dějiny Spojených států amerických*, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008) 459.

⁷⁸ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 98.

⁷⁹ *Ibid.*

⁸⁰ John L. Offner, *McKinley and the Spanish-American War*, *Presidential Studies Quarterly*; Mar 2004, 52 Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215687169/DFA3BD00D85A406DPQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

poukazovali na chyby toho druhého, jako byly nesrovnalosti v reportážích atp. Tím si americká veřejnost, která četla *žlutý tisk*, více uvědomovala, že obsahuje mnoho přibarvených a nepravdivých článků.⁸¹ Například The New York World obvinil The New York Journal, že otisknul na své přední straně novin událost, která nebyla pravdivá. Šlo o příběh kubánského zubaře s americkým občanstvím Ricarda Ruize, který skončil ve vězení, když probíhala povstání na Kubě. Ruiz ve vězení zemřel a The New York Journal přišel s velmi nepravděpodobným článkem, ve kterém citoval Johna Shermana (amerického ministra zahraničí), že kvůli smrti amerického občana pana Ruize v kubánském vězení Spojená státy intervnují na Kubu bojovat proti Španělům. Nešlo o jediný hoax, který byl odhalený. Čím víc byly podobné klamné reportáže odhalovány, tím víc byla narušena důvěryhodnost novin.

Jestli chtěly noviny *žlutého tisku* vyvolat válku se Španělskem, není důsledně vysvětleno, jak by z konfliktu výrazně profitovaly. I když by válka zvýšila počet prodaných výtisků, celkově by konflikt nebyl pro *žlutý tisk* výdělečný. Ubylo by peněz z inzerce v novinách, protože málokdo by si mohl dovolit reklamu během války. A také reportování o válce na Kubě by stálo noviny mnoho výdajů.⁸² Instituce Fourth Estate zabývající se médií a především tiskem potvrdila výrazný nárůst prodaných výtisků *žlutého tisku*, ale zároveň poukázala na finanční problémy novin, které musely propouštět zaměstnance kvůli nedostatku peněz.

Přinášet zprávy o válce na Kubě domácím publiku bylo pro americké noviny finančně velmi náročné. Podle Fourth Estate výdaje deníku The New York Journal, které se týkaly reportáží na Kubě, byly okolo padesát tisíc dolarů týdně a deník The New York World utratil přibližně třicet tisíc dolarů týdně. Peníze byly použity především na vyslané lodě, platy reportérů a telegrafové spojení. Sám Journal po letech přiznal, že celý konflikt byl pro noviny velmi nákladný a celkově je stál 750 000 dolarů.⁸³

Vzhledem k tomu, že je *žlutý tisk* považován za jednu z hlavních příčin rozhodnutí Spojených států zasáhnout na Kubě, je třeba a ukázat jaká byla jeho čtenost v zemi a

⁸¹ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 114.

⁸² *Ibid.*, 115.

⁸³ *Ibid.*, 116.

dokázat jeho vliv.⁸⁴ Problém je, že se přímá souvislost těžko dokazuje. I když *žlutý tisk* patřil mezi nejčtenější noviny, nelze říci, že všichni lidé, kteří tyto noviny četli, jimi byli ovlivněni. Navíc velké metropolitní deníky, mezi které patřily *The New York World* a *The New York Journal*, byly příliš vzdálené od svých čtenářů, tudíž dobře nereflektovaly názory americké veřejnosti. Naopak noviny působící na venkově více než *žlutý tisk* ovlivňovaly postoje svých čtenářů, jelikož jim byli novináři mnohem blíže a měli podobné zájmy a názory.⁸⁵ Studie týkající se novin v roce 1898 ve Spojených státech ukazují, že *žlutý tisk* neměl téměř žádný vliv na venkově a v ostatních novinách se nevyskytovaly výzvy k podpoření zásahu na Kubě. Takové články se v novinách objevily až poté, co prezident McKinley oznámil nutnost americké intervence.⁸⁶

Ovšem nejedná se pouze o obsah novin a o jejich čtenost, hlavním indikátorem vlivu *žlutého tisku* je reakce americké veřejnosti na něj. Je až podivuhodné, jaký můžeme vidět kontrast mezi skandálními články těchto novin a odezvou na ně. Tolik skandálních článků a málo věrohodných reportáží zanechalo v americké veřejnosti více skepticismu než obav. Lidé byli tolik zvyklí vidět úderné titulky, výrazné ilustrace přitahující pozornost atp. téměř každý den, že těžko mohli věřit v upřímnost těchto článků a reportáží. Pokud by skandální články s hrůzu nahánějícími titulky byly pravdivé, lidé by už dávno začali panikařit.⁸⁷

Dokonce i po té, co došlo k explozi amerického křižníku *Maine* v havanském přístavu, americká veřejnost zachovala klid, nekonaly se protesty ani demonstrace. *The New York Times* okomentoval klidnou reakci ve Spojených státech takto: „Myslíme si, že ve Španělsku, Francii či Itálii by byly bouřlivé protesty a podněcování k výtržnostem. Avšak americký lid zachoval chladnou hlavu. Kromě reakce několika novin tady nedošlo k žádným nepříčetnostem.“⁸⁸

⁸⁴ Nick Kapur, William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation, *Presidential Studies Quarterly*, Vol 41, Issue 1, March 2011, 19 Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/851373552/394669687F794551PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

⁸⁵ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 102.

⁸⁶ *Ibid.*, 117-118.

⁸⁷ *Ibid.*, 102.

⁸⁸ *Ibid.*, 117.

3. 2 Politické rozhodování a role amerických médií

Cílem této podkapitoly je uvést argumenty na podporu tvrzení, že *žlutý tisk* a média celkově, neměly velký vliv na rozhodování amerických politiků o intervenci na Kubu. Jednak nejsou důkazy, že by *žlutý tisk* proniknul až do rozhodování v Bílém domě. Dále z jednání politiků je zřejmé, že došlo k rozhodování bez emocí. A v neposlední řadě bylo mnoho jiných relevantních důvodů pro zásah na Kubě než vyslyšení požadavku zásahu od *žlutého tisku* a části veřejnosti.

Tvrzení, že žlutý tisk podnítil španělsko-americký konflikt na Kubě, chybí důkazy o pronikání jeho vlivu do administrativy prezidenta McKinleyho. Američtí diplomaté dali najevo, že *žlutému tisku* se nepodařilo vyvinout žádný tlak. Když se diskutovalo o otázce Kuby mezi McKinleyho administrativou, *žlutý tisk* byl zavrhnut jako irelevantní zdroj. Nebylo na něj nahlíženo ani jako na zdroj, který reflektuje názor veřejnosti ani jako na příklad, jaké kroky zvolit k vyřešení situace.⁸⁹

Příklady nepůsobení žlutého tisku na formování americké politiky můžeme najít v denících George B. Cortelyoua, který byl tajemníkem v kabinetu prezidenta McKinleyho a díky jeho pozici byl v častém kontaktu s novináři a s prezidentem.⁹⁰ Jeho prací bylo i sledovat tisk a vybírat pro prezidenta jednotlivé výstřižky z novin. Podle Cortelyoua *žlutý tisk* mluvil o konferencích, které nikdy neproběhly, o neexistujících vlivech atp. Každopádně ukazoval McKinleymu všechny možné zprávy z různých zdrojů, aby měl o situaci lepší přehled.⁹¹

Rozhodování prezidenta McKinleyho zda intervenovat na Kubu bylo velmi těžké, protože stále doufal v mírové řešení. Navíc nechtěl, aby Spojené státy znovu zažily hrůzy válečného konfliktu. McKinley sloužil jako voják během občanské války, tudíž měl i osobní zkušenost z bojiště. Když mluvil v roce 1898 s Leonardem Woodem, budoucím velitelem Drsných jezdců, řekl mu: „Jednou válkou jsem už prošel, viděl jsem zabitě vojáky, tohle se nemá opakovat.“ Prezident McKinley projevil nesouhlas

⁸⁹ Ibid., 119.

⁹⁰ Ibid., 120.

⁹¹ Stephen Ponder, The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

s válkou také, když mluvil s bývalým prezidentem Groverem Clevelandem. Cleveland o rozhovoru řekl, že se McKinley obával střetu se Španělskem, ztrát na životech, zničeného majetku atd., a zejména odpovědnosti za to všechno.⁹²

Před tím než americká vláda rozhodla o intervenci na Kubu, proběhlo několik důležitých událostí, které ovlivnily toto rozhodování a nebyly dílem *žlutého tisku*. V lednu roku 1898 proběhlo několik protestů a nepokojů v Havaně, které komentoval americký konzul na Kubě Fitzhugh Lee: „Je tu nejistota, zda dokážou španělské autority kontrolovat situaci.“ O měsíc později došlo k explozi amerického křižníku Maine v havanském přístavu. I když nebyl žádný důkaz, jak byla loď zničena, byly obviněny španělské autority. Následovalo vyšetřování a tato událost se stala jedním z hlavních témat veřejné debaty. V půlce března pronesl v senátu projev senátor Redfield Proctor, konzervativní republikán, který se vrátil z návštěvy Kuby. Celý projev byl pronesen v neutrálním tónu a popisoval tamní hrozné podmínky pramenící z reconcentracíon politiky. Celkově zanechal velký dojem a pravděpodobně pomohl podnítit názor veřejnosti ohledně tíživé situace na Kubě. O několik dní později došlo k zveřejnění zprávy odborné komise, která vyšetřovala explozi křižníku Mainu v havanském přístavu. Došla k závěru, že Maine byl pravděpodobně zničen nastraženou minou. Dále komise uvedla, že viník je neznámý. Nicméně vzhledem k tomu, že loď byla v havanském přístavu, jehož zajištění bezpečnosti spadá pod španělské autority, odpovědnost za katastrofu byla přiřčena Španělům.

Žádná z těchto událostí nebyla dílem žlutého tisku a každá byla určitým způsobem důležitá pro politické rozhodování a formování názoru veřejnosti. Politici v Kongresu se nezačali rozhodovat, dokud si nevyslechli svědectví senátora Proctora a také dokud nebyla ukončena práce odborné komise.⁹³

I když prezident McKinley osobně válku nechtěl, byl ochoten jí akceptovat, pokud bude nutná. Nakonec si opodstatnil válku tím, že je potřeba kvůli obyvatelstvu, které na Kubě trpělo. Věřil, že Španělé musí opustit ostrov, aby se situace uklidnila. Snažil se ve svém rozhodování vycházet z projevu senátora Proctora a se závěrečné zprávy komise, která

⁹² Nick Kapur, William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation, *Presidential Studies Quarterly*, Vol 41, Issue 1, March 2011, 26 Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/851373552/394669687F794551PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

⁹³ Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003) 109.

zkoumala explozi křižníku Mainu. McKinley doufal, že by španělská vláda Kubu mohla vzdát bez boje vzhledem k americké ekonomické a vojenské síle. Každopádně Španělsko radši bojovalo předem prohranou válku než podstoupit ostrov bez boje.⁹⁴

⁹⁴ John L. Offner, McKinley and the Spanish-American War, *Presidential Studies Quarterly*; Mar 2004, 61 Dostupné online: <http://search.proquest.com/central/docview/215687169/DFA3BD00D85A406DPQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

Závěr

Španělsko-americká válka na Kubě na konci devatenáctého století je spojována se zvýšeným vlivem bulvárních médií (*žlutého tisku*) na americkou veřejnost a potažmo na rozhodování politiků, což jsem ve své práci zpochybňovala. Nejprve došlo k proměně amerických novin, které díky novým metodám, přístupům a technologickému pokroku zvýšily náklady a začaly zasahovat větší část společnosti. Dále se vyskytla pro Američany nová situace, protože v blízkosti jejich hranic na kubánském ostrově vypukl konflikt, který zasahoval i americké občany, obchodní styky se Spojenými státy a narušoval mír v regionu. To byla příležitost pro *žlutý tisk* ukázat svojí sílu. Především reakce na explozi americké válečné lodi Maine, která kotvila v havanském přístavu na Kubě, byly přemrštěné a dovolávaly se americké intervence. Následovalo šetření případu odborné námořní komise a v Kongresu se zintenzivnila jednání o konfliktu na Kubě, zda zasáhnout či ne. Nakonec prezident William McKinley po dlouhém rozhodování vyhlásil Španělsku válku.

Práce potvrdila hypotézu, že vliv bulvárních médií nebyl dost silný na ovlivnění politiků, kteří o věci rozhodovali, a také že převažovaly jiné, důležitější důvody pro intervenci. Dopad *žlutého tisku* je zpochybňovaný z několika důvodů. Jednak fakt, že šlo o nejčtenější typ novin, neznamená, že čtenáři článkům a reportážím věřili. Dva hlavní deníky The New York World a The New York Journal se předháněly, kdo přijde se skandálnější zprávou, tudíž obsah novin byl čím dál tím víc méně uvěřitelný. Důležitým ukazatelem je i reakce veřejnosti, která se téměř neprojevovala. Ve Spojených státech neproběhly protesty obyvatelstva ani jiné výrazy nespokojenosti americké veřejnosti. Bakalářská práce také poukazuje na to, že američtí politici v Kongresu a členové McKinleyho administrativy se rozhodovali bez emocí. Z jednání v Kongresu je zřejmé, že projevy byly proneseny v neutrálním tónu s argumentací založenou na faktech. Dále politici čekali až na oficiální vyjádření komise, která zkoumala příčiny explozi Mainu, než přistoupili k rozhodování o intervenci. Co se týče prezidenta McKinleyho, tak ten se do poslední chvíle snažil přijít s jiným řešením než intervencí. Jeho blízcí spolupracovníci potvrdili, že nebyl ovlivňován tiskem a hledal jiné důvody k zásahu než pomstu za explozi Mainu, které se dovolávala média.

Přesto, že se jedná o případ, který proběhl na konci devatenáctého století, je možné v něm nalézt význam i pro dvacáté první století. Závěry této práce jsou důležité i proto, že také nynější média používají podobné praktiky a mluví se o jejich vlivu na společnost. Jde třeba o příklad bulvárního tisku, který publikuje tak přehnané zprávy, až jsou pro část společnosti nepřijatelné. Také práce poukazuje na politické rozhodování během konfliktu, které není závislé na médiích. Celkově je ukázáno, jak média konstruují realitu a jaké mohou být dopady.

Summary

The Spanish-American war in Cuba at the end of the nineteenth century is associated with the increased influence of the tabloid media (*yellow press*) on the American public and also on the decision-making of politicians, which I have questioned. At first, American newspapers were transformed by new methods, approaches and technological advances. They increased costs and began to interfere more with the American society. There was also a new situation for Americans, because a conflict broke out near Cuban Island. The conflict also affected US citizens, trade with the United States, and disturbed peace in the region. It was an opportunity for the *yellow press* to show its strength. In particular, the reaction to the explosion of the US Maine warship, which had been anchored in the Havana harbour in Cuba, was exaggerated and invoked by American intervention. Congress intensified talks on the conflict in Cuba to intervene or not. Finally after long decisions President William McKinley has declared war on Spain.

The thesis confirmed the hypothesis that the influence of the tabloid media was not strong enough to influence the politicians, and that other, more important reasons for the intervention prevailed. The impact of the *yellow press* is being questioned for several reasons. Firstly, the fact that it was the most widely read type of newspaper does not mean that readers believed in articles and reports. The two main newspapers The New York World and The New York Journal competed with each other which one gets more scandalous reports, so the content of newspapers has become increasingly less credible. An important indicator is also the reaction of the public, which almost did not show up. There have been no protests in the United States or other expressions of dissatisfaction. The bachelor thesis also points out that American politicians in Congress and members of McKinley's administration have not decided based on their emotions. It is clear that the speeches were uttered in a neutral tone with factual arguments. In addition, politicians waited for the official statement of the commission to investigate the causes of the Mainu explosion before deciding on the intervention. As for President McKinley, he was trying to come up with another solution than intervention until the last minute. His close associates confirmed that he was not influenced by the press and was looking for other reasons to intervene than the revenge of the Mainu explosion that was being invoked by the media.

The conclusions of this thesis are also important nowadays because current media use similar practices and there is a significant influence on society. There is an example of a tabloid press that publishes such exaggerated reports, so they are unacceptable for part of the society. Also, the thesis points out the political decision-making during a conflict which was not media-dependent. All in all, it is shown how the media construct reality and what the impacts can be.

Použitá literatura

Primární zdroje

1. In the Cause of Humanity : speech of the Hon. George Gray in the Senate of the United States, April 14, 1898, Dostupné online: <https://archive.org/stream/speechinsenateap00gray#page/n1/mode/2up> (staženo 20. 11. 2016).
2. William McKinley, War Message, U.S., Department of State, *Papers Relating to Foreign Affairs* (Washington), 1898, pp. 750-760. Dostupné online: <https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/mkinly2.htm> a <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=103901> (staženo 20. 11. 2016).
3. The condition of Cuba. It is not peace, it is not war : speech of the Hon. Redfield Proctor in the Senate of the United States, March 17, 1898., Special Collections, W4e P942co, Special Collections, University of Vermont Library, Dostupné online: www.cdi.uvm.edu/collections/item/speeches084 (staženo 20. 11. 2016).
4. Chronicling America, <http://usnewsmap.com/> (The Sun, The San Francisco Chronicle)
5. Chronicling America, <https://www.loc.gov/> (The New York Journal, The New York World)

Sekundární zdroje

1. Campbell Joseph W., *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003).
2. Chandrappa Kumar, The Influence of the Media in Politics, *International Journal of Science and Research*, Volume 13, Issue 12, December 2014, Dostupné online: <https://www.ijsr.net/archive/v3i12/MDkxMjE0MDU=.pdf> (staženo 20. 11. 2016).

3. McCombs Maxwell, Agenda Setting: Nastolování agendy, masová média a veřejné mínění, *Central European Review of Economic Issues*, Volume 13, 2010, Dostupné online:
<https://www.ekf.vsb.cz/export/sites/ekf/cerei/cs/cisla/vol13num4/dokumenty/VOL13NUM04REW03.pdf> (staženo 20. 11. 2016).
4. Tindall George B., Shi David E., *Dějiny Spojených států amerických*, dopl. vyd. přeložila Alena Faltýsková (Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2008).
5. Evan Thomas, *The War Lovers: Roosevelt, Lodge, Hearst, and the Rush to Empire, 1898* (Little, Brown and Company, 2010).
6. Fisher Louis, *The Destruction of Maine (1898)*, *The Law Library of Congress* (August, 2009). Dostupné online
<https://www.loc.gov/law/help/usconlaw/pdf/Maine.1898.pdf> (staženo 20. 11. 2016).
7. Kapur Nick, *William McKinley's Values and the Origins of the Spanish-American War: A Reinterpretation*, *Presidential Studies Quarterly*, Vol 41, Issue 1, March 2011, Dostupné online:
<http://search.proquest.com/central/docview/851373552/394669687F794551PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
8. Krause Monika, *Reporting and the transformations of the journalistic field: US news media, 1890-2000*, *Media, Culture & Society*, Vol. 33, Issue 1, Jan 2011, Dostupné online:
<http://search.proquest.com/docview/854930663?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
9. Offner John L., *McKinley and the Spanish-American War*, *Presidential Studies Quarterly*; Mar 2004. Dostupné online:

<http://search.proquest.com/central/docview/215687169/DFA3BD00D85A406DPQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

10. Opatrný Josef, Malá skvělá válka: španělsko-americký konflikt, duben-červenec 1898 (Praha, Epoque, 2013).
11. Ponder Stephen, The president makes news: William McKinley and the first presidential press corps, 1897-1901, *Presidential Studies Quarterly* Vol. 24, Issue 4 (Fall 1994), Dostupné online:
<http://search.proquest.com/central/docview/215688101/601C6959773F42A1PQ/1?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).
12. United States: Dewey's great day, *The Economist* (London, Oct 9, 1999) 33. Dostupné online:
<http://search.proquest.com/central/docview/224060235/C49CA742CDD749EEPO/3?accountid=15618> (staženo 20. 11. 2016).

Seznam příloh

Příloha č. 1: The New World, *Maine Explosion Caused by Bomb or Torpedo*

Příloha č. 2: The New York Journal, *Destruction of the War Ship Maine Was the Work of an Enemy*

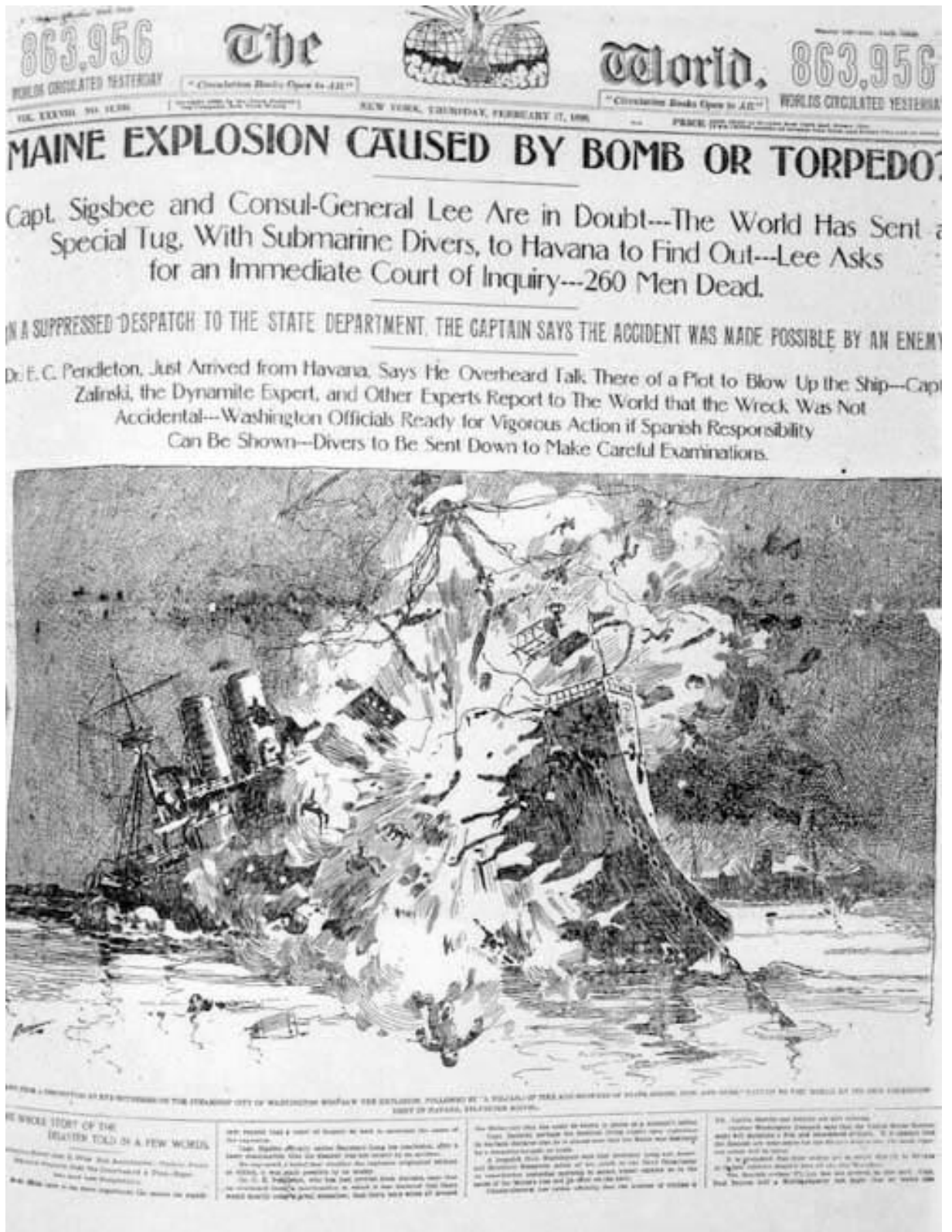
Příloha č. 3: San Francisco Chronicle, *Battle Ship Maine Blown up in the Harbor of Havana*

Příloha č. 4: The New York Journal, *Steamer Sinks at Sea, Seventy-six are Lost*

Příloha č. 5: The New York Journal, *Why the Journal Leads the American Press*

Přilohy

Příloha č. 1: The New World, *Maine Explosion Caused by Bomb or Torpedo*

Zdroj: Chronicling America, <https://www.loc.gov/>

Příloha č. 2: The New York Journal, *Destruction of the War Ship Maine Was the Work of an Enemy*

\$50,000 REWARD.—WHO DESTROYED THE MAINE?—\$50,000 REWARD.

EDITION FOR GREATER NEW YORK

NEW YORK JOURNAL
AND ADVERTISER.

NO. 13,712. (Circulation, 100,000) — NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 17, 1898. — 10 PAGES. PRICE ONE CENT IN ADVANCE. (L. 100) (L. 100)

\$50,000!

\$50,000 REWARD!
For the Detection of the
Perpetrator of
the Maine Outrage!

The New York Journal hereby offers a reward of \$50,000 CASH for information, furnished in good faith, which will lead to the detection and conviction of the perpetrator or perpetrators responsible for the explosion which resulted in the destruction of the Maine, of the United States Navy, at Havana, on the 15th of February, 1898.

The \$50,000 CASH reward for the above information is to be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

The reward will be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

The reward will be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

W. S. HESTER.

DESTRUCTION OF THE WAR SHIP MAINE WAS THE WORK OF AN ENEMY

\$50,000!

Assistant Secretary Roosevelt
Convinced the Explosion of
the War Ship Was Not
an Accident.

The Journal Offers \$50,000 Reward for the
Conviction of the Criminals Who Sent
258 American Sailors to Their Death.
Naval Officers Unanimous That
the Ship Was Destroyed
on Purpose.

\$50,000!

\$50,000 REWARD!
For the Detection of the
Perpetrator of
the Maine Outrage!

The New York Journal hereby offers a reward of \$50,000 CASH for information, furnished in good faith, which will lead to the detection and conviction of the perpetrator or perpetrators responsible for the explosion which resulted in the destruction of the Maine, of the United States Navy, at Havana, on the 15th of February, 1898.

The \$50,000 CASH reward for the above information is to be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

The reward will be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

The reward will be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

W. S. HESTER.

\$50,000!

\$50,000 REWARD!
For the Detection of the
Perpetrator of
the Maine Outrage!

The New York Journal hereby offers a reward of \$50,000 CASH for information, furnished in good faith, which will lead to the detection and conviction of the perpetrator or perpetrators responsible for the explosion which resulted in the destruction of the Maine, of the United States Navy, at Havana, on the 15th of February, 1898.

The \$50,000 CASH reward for the above information is to be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

The reward will be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

The reward will be paid to the person or persons who furnish the same, or to the estate of such person or persons, if they should die before the reward is paid.

W. S. HESTER.

FRONT PAGE MAGAZINE

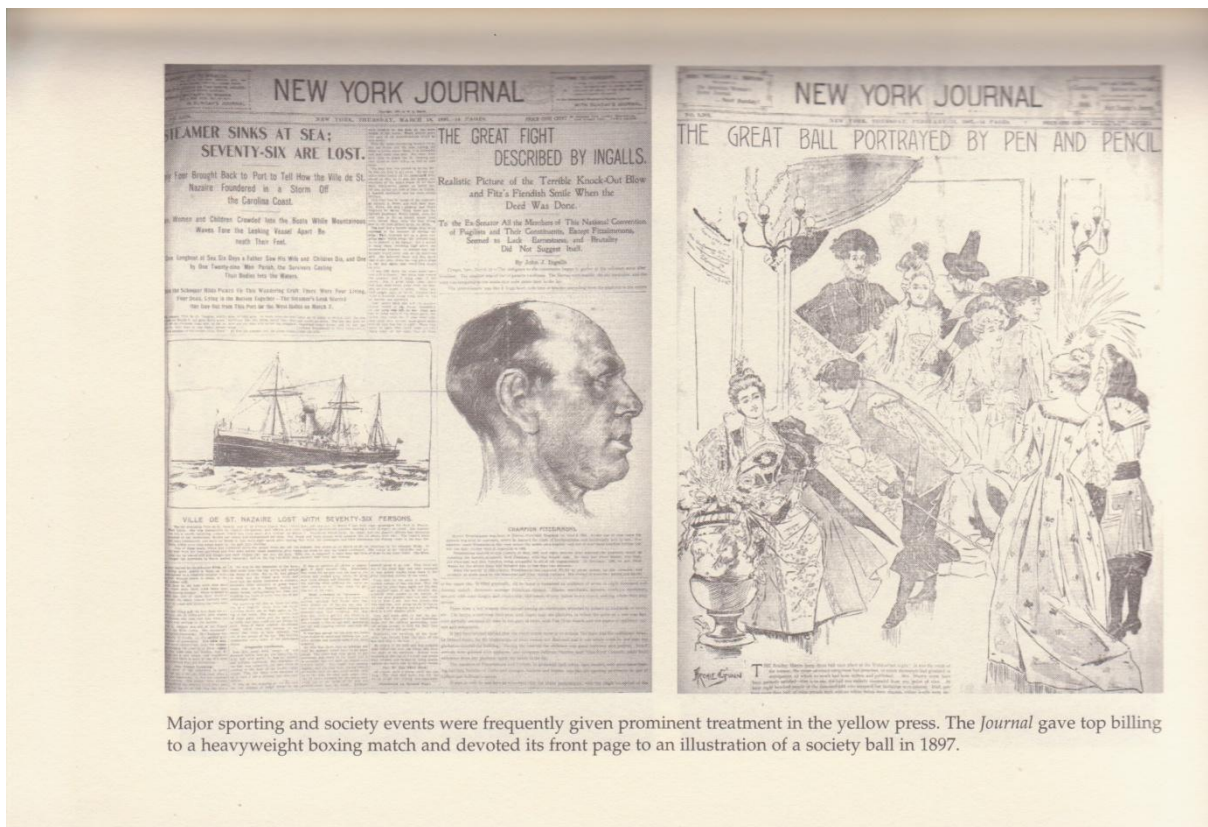
NAVAL OFFICERS THINK THE MAINE WAS DESTROYED BY A SPANISH MINE.

George Taylor Brown, the Journal's special correspondent at Havana, cables that it is the secret opinion of many Spaniards in the Cuban capital that the Maine was destroyed and sunk by her own mine, which was a submarine mine or mine torpedo. This is the opinion of several American naval authorities. The Spaniards, it is believed, managed to have the Maine anchored over one of the harbor mines. It is considered the mine was a mangle machine, and it is thought the explosion was caused by sending an electric current through the mine. If this can be proved, the final report of the Spaniards will be given by the fact that they refused to spring the mine until after all the men had scurried for the ships. The Spaniards chose in the picture above where the mine may have been fired.

Hidden Mine or a Sunken Torpedo Believed to Have Been the Weapon Used Against the American Man-of-War—Officers and Men Tell Thrilling Stories of Being Blown Into the Air Amid a Mass of Shattered Steel and Exploding Shells—Survivors Brought to Key West Scout the Idea of Accident—Spanish Officials Protest Too Much—Our Cabinet Orders a Searching Inquiry—Journal Sends Divers to Havana to Report Upon the Condition of the Wreck.

Zdroj: Chronicling America, <https://www.loc.gov/>

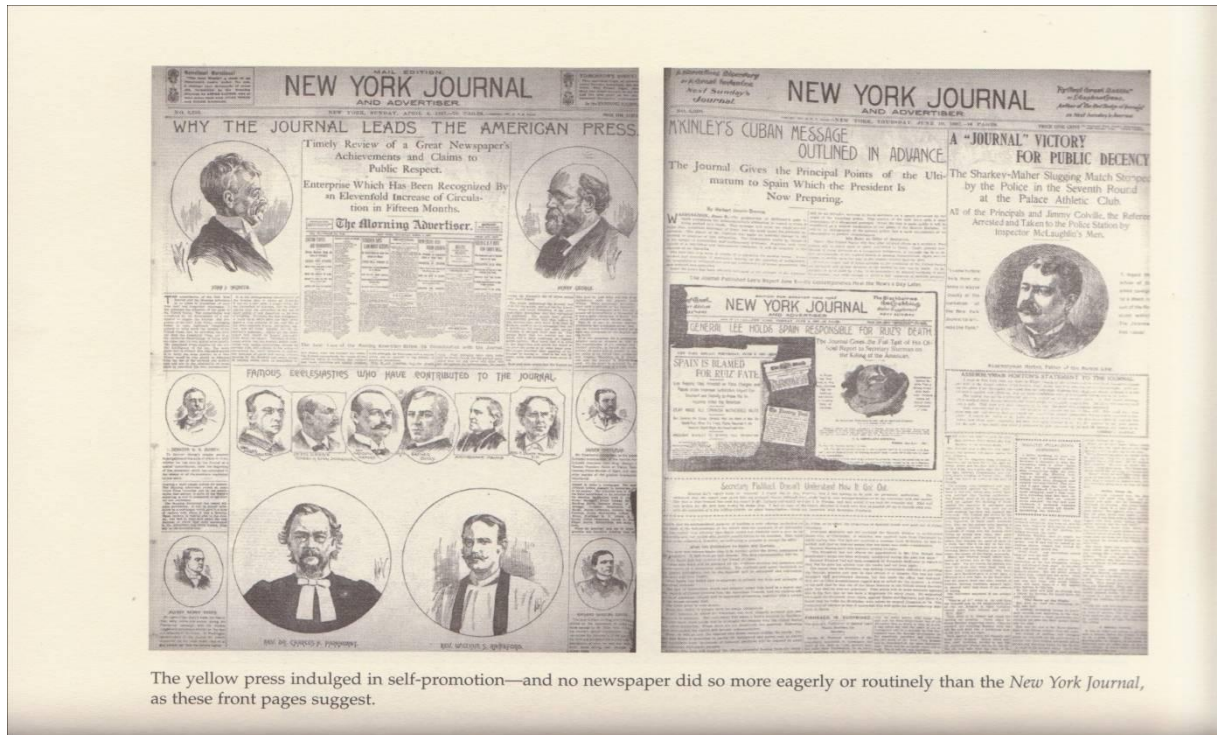
Příloha č. 4: The New York Journal, *Steamer Sinks at Sea, Seventy-six are Lost*

Major sporting and society events were frequently given prominent treatment in the yellow press. The *Journal* gave top billing to a heavyweight boxing match and devoted its front page to an illustration of a society ball in 1897.

Zdroj: Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003).

Příloha č. 5: The New York Journal, *Why the Journal Leads the American Press*

Zdroj: Joseph W. Campbell, *Yellow Journalism* (Westport, Conn.: Praeger, 2003).